

ØKONOMISK POLITIK 2021-2025

ØKONOMISK POLITIK

Den økonomiske politik angiver de overordnede pejlemærker for den økonomiske styring i Stevns Kommune

---

Indhold

Indledning	3
Drift.....	3
Overskud på den løbende drift	3
Balancekatalog	4
Forslag til udvidet service	4
Indarbejdede ændringer og tekniske korrektioner	4
Anlæg.....	4
Finansiering	5
Leasing.....	6
Kassebeholdningens størrelse	6
Gældens størrelse og lånoptagelse	6
Befolkningsudvikling	7
Særlige budgetområder	7
Økonomiaftalen mellem KL og regeringen	7
Pris- og lønfremskrivning	7
Bevillingsniveau	7
Budgetproces for budget 2022	7
Høringsproces.....	7
Overordnet tidsplan for budgetopfølgninger i 2021	8
Bilag 1: Budgetproces og tidsplan budget 2022-2025	9
Bilag 2: Udvalgte nøgletal	12

Indledning

Den økonomiske politik for Stevns Kommune angiver de grundlæggende pejlemærker for den økonomiske styring i kommunen. Den indeholder økonomiske fokuspunkter, som Kommunalbestyrelsen i Stevns Kommune lægger vægt på i den økonomiske styring.

Formålet med politikken er at sikre den kortsigtede og langsigtede planlægning af den ønskede udvikling i Stevns Kommune. Den økonomiske politik behandles hvert år i Økonomiudvalget forud for budgetlægningen og omfatter indeværende år og alle 4 år i kommende budgetperiode.

På baggrund af budgettet for 2021-2025 må det konstateres, at Stevns Kommune fortsat står overfor betydelige økonomiske udfordringer. Ønsker og behov på anlægsområdet overstiger det langsigtede råderum, der kan skabes ved overskud på den strukturelle balance. Skattestigningen, som slår fuldt igennem om fem år, vil hjælpe på det, men der skal ses på udgiftsniveauet for at skabe varig balance.

Det budgetterede overskud på strukturel balance udgør i 2021 3,3 % af indtægterne. I 2022 er der tale om 1,9 %. Driftsudgifterne inklusive renter og afdrag lægger således beslag på 98 % af indtægterne i de kommende år og der er således ikke plads til yderligere udgiftsstigninger og kun i beskedent omfang økonomisk råderum til anlæg.

Likviditetsmæssigt står Stevns Kommune stadigvæk udmærket rustet, men det budgetterede kassetræk på 93 mio. kr. i 2021-24 gør det nødvendigt at skabe en bedre balance mellem indtægter og udgifter i de kommende år.

Drift

Den økonomiske politik skal overholdes, så tillægsbevillinger så vidt muligt undgås. I modsat fald skal der altid foreslås alternativ finansiering. Direktionen fremsætter forslag til modgående foranstaltninger. Dette sker ved forelæggelse af budgetprognosen, BOP 2 og BOP 3, men også hvis der konstateres betydelige forventede merudgifter i løbet af året. Formålet med budgetopfølgninger er således at give fagudvalgene og økonomiudvalget overblik over den økonomiske udvikling og tage stilling til iværksættelse af modgående foranstaltninger ved merudgifter.

Vedrørende serviceudgifter inden for servicerammen overholder de enkelte fagudvalg deres budgetter. Eventuelle overskridelser på enkelte områder skal så vidt muligt finansieres inden for eget budget. Hvis dette ikke er muligt, kan udvalget via Økonomiudvalget søge dækning via en bufferpulje, der kan imødegå merforbrug på de svært styrbare områder. Stevns Kommune skal således bestræbe sig på at overholde det budget for serviceudgifter inden for servicerammen, som indmeldes i forbindelse med budgetvedtagelse og i forbindelse med den faseopdelte budgettering under KL.

På overførselsområdet og serviceudgifter uden for servicerammen skal økonomien og ikke mindst de tilhørende aktiviteter og resultater følges tæt, men det forudsættes, at der kan ydes tillægsbevillinger efter behov, eftersom udgifterne i hovedsagen er lovbundne og vanskeligt styrbare. I forbindelse med budgetopfølgningerne skal ØU tage stilling til, om der af hensyn til udviklingen i den samlede økonomi skal iværksættes kompenserende foranstaltninger.

Overskud på den løbende drift

Stevns Kommune har fortsat fokus på en sund økonomi. Det tilstræbes, at den strukturelle balance i både budgetåret og overslagsårene bør vise et overskud, som kan finansiere prioriterende anlægsinvesteringer, og som er robust overfor økonomiske konjunktursving. Den strukturelle balance er kommunens indtægter fra skatter og tilskud fratrukket nettodriftsudgifter og udgifter til renter og afdrag.

Det er et lovkrav, at resultatet af den ordinære drift (det vil sige indtægterne fratrukket drifts- og renteudgifter) skal udvise overskud i alle fire budgetår.

Balancekatalog

Udfordringerne i kommunens økonomiske situation nødvendiggør, at der udarbejdes et balancekatalog, hvis formål er at skabe balance mellem kommunens udgifter og indtægter samt skabe råderum til omprioriteringer.

Med de nuværende økonomiske og strukturelle udfordringer i kommunens økonomiske situation, skal der udarbejdes et balancekatalog på ca. 15 mio.kr. for at mindske ubalancen i kommunens økonomi og til imødegåelse af opdrift på visse områder som følge af demografisk udvikling og øget udgiftspres. Der er her forudsat et anlægsniveau på ca. 40 mio. kr. årligt.

Direktionen laver oplæg til fordelingen af balanceforslag, under hensyntagen til aktuelle og forventede udfordringer på de enkelte udvalgsområder. Forslagene forelægges sammen med budgetforslagene, der behandles i udvalgene i juni.

Centrene kan både af egen drift og efter input fra udvalgene også fremlægge balanceforslag, der omfatter serviceudgifter uden for servicerammen og forslag på overførselsområdet.

Effektiviseringsforslag kan fremlægges uafhængigt af budgetprocessen.

Det samlede budget, inklusive balancekatalog, behandles i fagudvalgene i juni og sendes i høring i MED-udvalg og høringsberettigede organisationer.

Forslag til udvidet service

Hvis der fremsendes budgetønsker til udvidet serviceniveau / nye forslag, bør forslaget indeholde oplysninger om:

- Hvad er målsætningen med forslaget?
- Er der tale om varige midler, eller en tidsbegrænset periode?
- Evaluering af projektet og den opnåede effekt

Indarbejdede ændringer

De indarbejdede ændringer viser skøn for, hvad budgettet skal justeres med for at det er muligt at bevare et uændret serviceniveau i den kommunale service. Hvis der eksempelvis kommer flere børn, ældre, ledige eller mere plejekrævende borgere, kræver det tilførsel af ressourcer for at kunne opretholde samme serviceniveau som hidtil. De indarbejdede ændringer omfatter:

- Overførselsudgifter
- Demografi
- Ændringer inden for vedtaget serviceniveau

Mindre tekniske korrektioner til budgettet gennemføres administrativt i forbindelse med budgetprocessen og vil indgå som en del af de indarbejdede ændringer.

Anlæg

På anlægsområdet skal tillægsbevillinger ligeledes så vidt muligt undgås, men de kan bevilges, hvis der er tale om fremrykninger af aktiviteter fra overslagsårene eller uundgåelige merudgifter. Det skal

fremgå, hvordan anlægsbevillingerne skal finansieres, fx ved træk på kassebeholdningen eller ved at andre bevilgede anlægsprojekter ikke igangsættes.

Stevns Kommune skal bestræbe sig på at overholde det vedtagne anlægsbudget, som også udgør kommunens anlægsramme i forhold til den indgåede økonomiaftale.

Der skal sikres midler til de ønskede anlægsinvesteringer. Den maksimale størrelse af anlægsinvesteringer fastsættes under hensyntagen til økonomiaftalen og den økonomiske situation i øvrigt. Der skal også tages hensyn til et realistisk ambitionsniveau for projekternes gennemførelse og til overførsler af anlægsmidler mellem årene. Anlægsopgaverne bør ses med et langsigtet perspektiv og et tværgående og helhedsorienteret fokus. Det betyder, at Kommunalbestyrelsen kan planlægge investeringer ud i overslagsårene og lave politisk bindende aftaler.

Direktionen og Økonomi anbefaler et årligt anlægsniveau på maksimalt 40 mio. kr. netto i de kommende år, da målsætningen er, at overskuddet på strukturel balance kan finansiere anlægsinvesteringerne, også på længere sigt. Der er flere anlægsudgifter, der har karakter af drift, og som forventes flyttet til drift i budget i 2022-2025.

Mindre anlægsprojekter søges så vidt muligt indarbejdet i relevante puljer for at skabe bedre overblik og sammenhæng i anlægsprojekterne.

Bevillinger

Ved behov for tillægsbevillinger gives de som udgangspunkt i forbindelse med årets sidste budgetopfølgning.

Finansiering

Indtægterne fra skatter og tilskud beregnes på baggrund af udmeldinger fra Social- og Indenrigsministeriet, KL's tilskudsmodel samt egne skøn.

Ved egen beregning af forventet indkomstskat anvendes kommunens befolkningsprognose samt forventninger til udviklingen i indkomster, ledighed mv.

Der har været særlig stor usikkerhed i 2020 og 2021 i forhold til forventningerne til den økonomiske udvikling på grund af corona-virus og de afledte effekter heraf. I økonomiaftalen for 2021 er indregnet finansiering til flere på overførselsindkomster som følge af corona i både 2020 og 2021, men de ekstra midler skal tilbagebetales i 2021 og 2022, hvis udgifterne bliver mindre end forventet i økonomiaftalen. Det medfører en ekstra budget usikkerhed i de kommende år, som der bør tages højde for i budgetlægningen og de økonomiske opfølgninger.

Ligeledes vil usikkerhed om befolkningsudviklingen også medføre øget usikkerhed om indtægterne fra skatter og tilskud i både budget 2022 og kommende år. Det ser pt. ud til, at befolkningstallet i 2020 stiger mere end forudsat i befolkningsprognosen for 2020. Det vil påvirke indtægtsgrundlaget positivt, men det er usikkert, om stigende folketal også vil medføre tilsvarende højere udgifter.

Skøn for tilskud og udligning i overslagsårene laves på baggrund af KL's tilskudsmodel. Det har dog vist sig vanskeligt at forudsige de fremtidige indtægter, hvilket også skyldes, at de økonomiske aftaler med regeringen kun er et-årige.

Leasing

Der skal foretages en vurdering af, om anskaffelser af køretøjer og driftsmateriel kan finansieres via leasing.

Leasing af større indkøb kan være et godt alternativ til at købe driftsmateriel i disse år, hvor den korte udlånsrente er omkring nul eller negativ, da der opnås en likviditetsmæssig fordel, når betalingerne for det indkøbte materiel fordeles ud over aktives levetid. Der er omvendt en risiko for, at renten på et senere tidspunkt kan stige og således gør det dyre at lease end at købe.

Leasingfinansiering af anlæg opfattes som lån og skal dermed fragå kommunens låneramme (se definition i afsnit om gæld og lånoptagelse). Hvis der ikke er ledig kapacitet på kommunens låneramme, skal kommunen deponere et beløb, svarende til værdien af det lejede/leasede anlægsaktiv.

Kassebeholdningens størrelse

Likviditet er et udtryk for kassebeholdningens størrelse. Stevns Kommunes kassebeholdning skal som minimum være tilstrækkelig til at dække de løbende betalinger og bære statslige indgreb og uforudsete begivenheder. Kassekreditreglen indebærer, at den gennemsnitlige likviditet for de sidste 365 dage ikke på noget tidspunkt må være under 0 - det vil sige, at kommunens likvide aktiver skal overstige kommunens kortfristede lån i form af kassekreditter m.m. Social- og indenrigsministeriet anbefaler en likviditet på minimum 3 % af de samlede bruttodrifts- og anlægsudgifter, hvilket svarer til en likviditet på ca. 55 mio. kr. for Stevns Kommune. En likviditet på under 1.000 kr. pr. indbygger (svarende til ca. 23 mio. kr.) vurderes af Social- og Indenrigsministeriet at være kritisk lavt.

Målsætningen i Stevns Kommune - anbefalet af Direktionen og Økonomi - er en gennemsnitlig minimumslikviditet på cirka 65 mio. kr. opgjort efter kassekreditreglen – det svarer til 2.850 kr. pr. indbygger. Formålet med dette er at sikre, at kommunen er solvent (betalingsdygtig) også ved ekstraordinære hændelser.

Udviklingen i likviditeten efter kassekreditreglen fremgår af bilag 2.

Gældens størrelse og lånoptagelse

Som udgangspunkt har kommunerne ikke direkte låneadgang til alle anlægsinvesteringer, men kun dem som der ifølge lånebekendtgørelsen er låneadgang til, herunder energibesparende foranstaltninger. Derudover kan der komme nye lånepuljer i forbindelse med de økonomiske aftaler med regeringen, som kommunerne kan søge til særlige anlægsinvesteringer.

Kommunens låneramme er kommunens tilladte låneadgang. Den er defineret og afgrænset i "Bekendtgørelse om kommunernes låntagning og meddelelse af garantier".

Langfristet gæld er et begreb, der dækker over kommunens gældsætning på længere sigt. Stevns Kommunes langfristede gæld har været faldende de seneste år og udgør ca. 7.500 kr. pr. indbygger i budget 2021, eksklusiv gæld vedrørende ældreboliger.

Stevns Kommune skal vurdere behovet for lånoptagelse i forbindelse med budgetlægningen. Økonomi kan generelt ikke anbefale yderligere lånoptagelse, da kassebeholdningen fortsat er høj og en lav gæld øger frihedsgraden i de kommende år.

Oversigt over gældens udvikling, opgjort både inklusive og eksklusiv ældreboliger kan ses i bilag 2.

Befolkningsudvikling

Der udarbejdes en gang årligt ny befolkningsprognose, som er grundlaget for budgetlægningen. I budgetlægningen tages der højde for den demografiske udvikling på områderne dagtilbud, skole og ældreområdet, så budgetforslagene afspejler de økonomiske konsekvenser af den ændrede befolkningsudvikling.

Befolkningsprognosen viser, at antallet af erhvervsaktive forventes at falde over de kommende 10 år, mens antallet af 65-79-årige stiger. Antallet af over 80-årige forventes at stige med 73 pct. over de næste 10 år. Den forventede udvikling betyder, at kommunen på sigt får færre skatteydere og flere borgere uden for arbejdsmarkedet, hvilket har konsekvenser for kommunens økonomi.

Den forventede befolkningsudvikling fordelt på aldersgrupper kan ses i bilag 2.

Særlige budgetområder

På områderne "udsatte børn og unge" og "voksne handicappede" budgetteres på baggrund af kendte sager. Det vil sige, at budgetterne ikke uden uventet afgang af borgere og foranstaltninger, kan rumme tilgang af nye sager. Kommunalbestyrelsen har valgt at afsætte en bufferpulje blandt andet til imødegåelse af nye sager og foranstaltninger.

Økonomaftalen mellem KL og regeringen

KL og regeringen forhandler hvert år en aftale om kommunernes økonomi. Aftalen fastlægger bl.a. rammer for serviceudgifterne, den kommunale skatteudskrivning og rammer for anlægsudgifterne. Disse rammer fastsættes for kommunerne under ét. Hvis kommunerne samlet set ikke overholder økonomaftalens rammer, får det økonomiske konsekvenser for kommunerne via det betingede bloktilskud eller sanktioner. Stevns Kommune vil bidrage til at overholde økonomaftalen, herunder også ved at holde de vedtagne budgetter.

Pris- og lønfremskrivning

Budgettet fremskrives med KL's vejledende pris- og lønfremskrivningsprocenter.

Bevillingsniveau

De politiske udvalg kan omprioritere indeværende års driftsbudget inden for de enkelte politikområder. Hvis et udvalg ønsker at omprioritere på tværs af politikområder, skal det godkendes af ØU. Ændringer i anlægsbudgettet og eventuelle omprioriteringer mellem drift og anlæg skal godkendes af ØU og KB.

Budgetproces for budget 2022

Det er målsætningen, at få skabt et overblik over budgetforslagene til budget 2022 så tidligt som muligt og inden sommerferien. Udvalgene behandler således kun budgetforslag på egne områder én gang, som skal være inden sommerferien, det vil sige på udvalgsmøderne i juni. Dermed kan der tidligt i august laves et samlet overblik over budget 2022, når resultatet af økonomaftalen for 2022 og indtægterne fra skatter og tilskud kendes.

Til Økonomiudvalgets og Kommunalbestyrelsens 1. behandling af budgettet udarbejdes et administrativt budgetoplæg, som afspejler de rammer, der er beskrevet i denne økonomiske politik samt resultatet af den politiske behandling i fagudvalgene på juni-møderne.

Høringsproces

Materialet til fagudvalgenes behandling af budget 2022 i juni sendes i høring i brugerbestyrelser, ældre- og handicapråd m.fl. og MED-organisation inddrages. For materiale, der skal indgå i

fagudvalgenes behandling i august, er høringsfristen 6. august. Høringsfristen er 13. august for forslag, der skal indgå i Økonomiudvalgets 1. behandling af budget 2022.

Overordnet tidsplan for budgetopfølgninger i 2021

Budgetprognose 2021 – behandles i fagudvalg og ØU i januar

Budgetopfølgning 2 pr. 31. marts – behandles i fagudvalg og ØU i maj

Budgetopfølgning 3 pr. 31. august – behandles i fagudvalg, ØU og KB i november

Bilag 1: Budgetproces og tidsplan budget 2022-2025

Overordnet tidsplan for budget 2022-2025

12. januar	Økonomiudvalget godkender den økonomiske politik, herunder tidsplan for budgetopfølgning 2021 og budgetproces 2022.
Februar	Fagudvalg beslutter mødedato, mødeform, tema, deltagerkreds mv. for dialogmøderne (MED-udvalg med udvidet deltagerkreds) på baggrund af anbefaling fra centercheferne – det enkelte fagudvalg kan helt selv sætte rammerne for mødet og der kan således være stor forskel fra udvalg til udvalg. Fagudvalg drøfter også budgetrammer, indhold og pejlemærker for budget 2022
Februar	Økonomiudvalget beslutter dagsorden for budgetseminaret i april
Februar-april	MED-udvalg inddrages i budgetarbejdet, herunder udarbejdelse af balanceforslag og beskrivelse af konsekvenserne
23. marts	Hoved Med afholder møde med Økonomiudvalget
Marts-april	Fagudvalg holder møder dialogmøder (MED-udvalg med udvidet deltagerkreds), i henhold til fagudvalgets beslutning om deltagerkreds, tema mv. fra mødet i februar (kan afholdes forud for et ordinært udvalgsmøde)
April	Budgetseminar for kommunalbestyrelsen, direktion og chefgruppe
April-maj	Fagudvalg og administration arbejder med forslag til budget 2022
8.-15. juni	Fagudvalg behandler budgetforslag for 2022
Medio juni	Økonomaftale med regeringen forventes at foreligge. KL afholder orienteringsmøder. Budgetmateriale sendes i høring i skolebestyrelser, daginstitutionsbestyrelser, ældre- og handicapråd m.fl. KB orienteres om økonomaftale for 2022 på temamøde i juni.
6. august	Høringsfrist for høringssvar der skal indgå i fagudvalgenes behandling i august
13. august	Afholdelse af budgetseminar for kommunalbestyrelsen, direktion og chefgruppe
17.-18. aug.	Fagudvalg drøfter budget 2022 – status efter budgetseminar, lov- og cirkulære, høringssvar
13. august	Høringsfrist for høringssvar der skal indgå i ØU's 1. behandling af budget 2022
24. august	ØU 1. behandler budget 2022
1. september	KB 1. behandling budget 2022
20. september	Kl. 10 Sidste frist for ændringsforslag til budget 2022 fremsendes til administrationen.
28. september	ØU 2. behandler budget 2022
5. oktober	2. behandling af budget 2022 i KB

Budgetproces budget 2022-2025

I det nedenstående beskrives udkast og tidsplan for budgetprocessen for Budget 2022-2025. Processen er fastlagt på baggrund af de politiske tilkendegivelser i forbindelse med budgetprocessen for 2021, den politiske evaluering af budgetprocessen, der blev gennemført i 2020 samt administrationens erfaringer og input.

Januar - Godkendelse af økonomisk politik og budgetproces

Februar – Fagudvalg fastlægger mødedato, mødeform mv. i forhold til MED-møder/café-møder

Februar – De første politiske pejlemærker for budget 2022

Fagudvalgene drøfter ramme, indhold og politiske pejlemærker for budget 2022 på møderne i februar.

Der åbnes op for, at man kan komme på banen med input og visioner for det kommende års budget fra politisk side. Møderne danner også udgangspunkt for indholdet af MED-møderne/cafémøderne i marts og april.

Marts-april

Fagudvalg holder møder med MED-udvalg (café-møder), i henhold til fagudvalgets beslutning om deltagerkreds, tema mv. fra mødet i februar (kan afholdes forud for et ordinært udvalgs møde)

April-maj - Fagudvalg og administration arbejder med forslag til budget 2022

Juni - Fagudvalgenes behandling af budgettet

I juni behandler fagudvalgene budgetforslag til budget 2022 (budgetversion 1).

Materialet til udvalgenes behandling danner baggrund for drøftelse i medorganisationen og høringer i skole- og daginstitutionsbestyrelser, ældreråd, handicapråd m.fl.

Juni – Økonomiaftale

Der indgås økonomiaftale mellem KL og regeringen.

KB orienteres om økonomiaftale for 2022

August – Fagudvalg drøfter budget 2022

Efter sommerferien kendes de økonomiske konsekvenser af økonomiaftalen og ændringer til budgettet samt høringssvar behandles i fagudvalgene (budgetversion 2).

August/september – 1. behandling af budget 2022 og sidste frist for ændringsforslag

Den 24. august 1. behandles budget 2022 i ØU og budgetforslaget sendes til 1. behandling i KB Den 2. september 1. behandles budgettet i KB

Den 20. september kl. 10 er sidste frist for ændringsforslag til budget 2022-2025

September/oktober – 2. behandling af budget 2022

Den 28. september 2. behandles budget 2022 i ØU og sendes til 2. behandling i KB

Den 5. oktober 2. behandles budgettet for 2025-2025 i KB og budgettet vedtages endeligt

Politisk budgetproces

De politiske partier og grupper kan anmode administrationen om at få foretaget beregninger mv. i forbindelse med arbejdet med budget 2022.

Budgetversion 1

Udarbejdelse af budgetversion 1, som forelægges udvalgene i juni, tager udgangspunkt i basisbudget for 2022, som blev vedtaget i forbindelse med budgettet for 2021 (budgetoverslagsår 1).

Version 1 af budgettet er således basisbudgettet for 2022 samt ændringer på følgende områder:

1. Overførselsudgifterne
2. Inden for vedtaget serviceniveau
3. Demografiske ændringer
4. Lov- og cirkulære
5. Ud over vedtaget serviceniveau
6. Balanceforslag
7. Anlægsforslag
8. Afledte driftsudgifter vedrørende anlæg

Ændringer vedrørende nr. 1 til 3 synliggøres og indarbejdes i budgettet (under indarbejdede ændringer).

Ændringer vedrørende nr. 4 til 7 forelægges til politisk prioritering. Ændringer vedrørende afledt drift behandles sammen med prioriteringer af anlægsprojekterne.

Budgetversion 2 – primo august

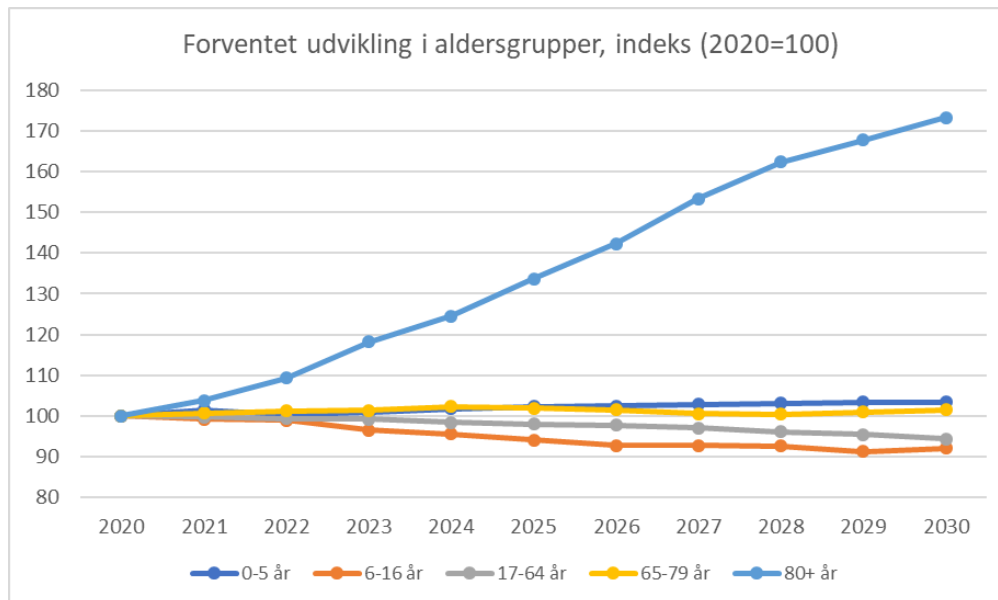
Tager udgangspunkt i budgetversion 1 og de budgetforslag, som blev behandlet på fagudvalgene i juni.

Derudover indgår følgende:

1. Indarbejdelse af økonomiaftalens konsekvenser
2. Nyt skøn for skatter og tilskud
3. Lov- og cirkulæreændringer som følge af ny økonomiaftale
4. Eventuelle større ændringer til budgettet, som det vurderes væsentligt at medtage
5. Høringssvar

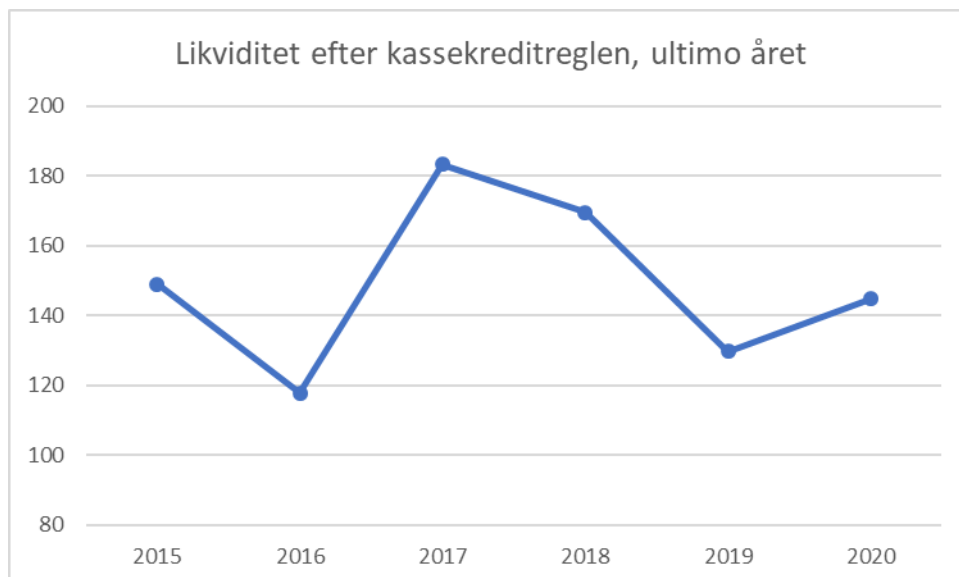
Bilag 2: Udvalgte nøgletal

Befolkningsudvikling

Note: Forventet udvikling på baggrund af befolkningsprognosen fra 2020

Likviditet

Note: 2020 er skøn

Langfristet gæld

